

Čís. 13972.

Nejde-li o obchodní jednání, jest na Slovensku k platnosti úmluvy úroků, převyšujících zákonnou míru 5%, třeba písemné formy.

Nařízením uherského ministerstva čís. 4420 z roku 1918, jež bylo zrušeno zákonem ze dne 20. března 1928, čís. 58 sb. z. a n., nebylo ustanoveno, že je neplatná ústní úmluva o zúrokování tržové ceny, která podle písemné smlouvy jest splatna v určitý čas, a že podle této smlouvy nelze požadovati zákonný úrok podle platných právních předpisů.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1934, Rv II 44/33.)

Žalovaní koupili za 600.000 Kč od žalující společnosti velkostatek na Slovensku. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaných zaplacení 7% úroků z kupní ceny. Procesní soud prvního stádu přisoudil žalobkyni 7% úroky z celé kupní ceny, úhrnem 59.249 Kč 50 h. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaných potud, že přisoudil žalobkyni jen 44.015 Kč, mimo jiné z těchto důvodů: Strany nebrojí proti právnímu názoru, s nímž jest souhlasiti, že spor jest posuzovati podle práva platného na Slovensku. Tu pak podle § 2 zák. čl. XXXV:1895 jest k platnosti úmluvy úroků, převyšujících zákonnou míru 5%ní, zapotřebí písemné formy, při čemž je nesporno, že nejde mezi stranami o obchodní jednání. Podle kupní smlouvy ze dne 25. ledna 1927 byly sice 7%ní úroky ujednány, avšak jen z částky 150.000 Kč, neboť jen v souvislosti s touto částkou se tam mluví o úrocích. U částky 450.000 Kč však není ani v kupní smlouvě ani v informaci ze dne 25. ledna 1927, pokud jde tedy o zbytek 250.000 Kč vyznačeno, že byly úroky ujednány a v jaké výši. Mohou tedy žalující straně přes to, že byly ústně smluveny úroky 7%ní, 7%ní úroky z prodlení, přiznány býti pouze 5%ní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

Spor jest posuzovati podle hmotného práva platného na Slovensku (locus regit actum). Důsledkem toho platí o úrocích ustanovení § 2 zákonného článku XXXV z roku 1895, že k platnosti úmluvy úroků převyšujících zákonnou míru 5%, jest zapotřebí písemné formy, při čemž je nesporno, že nejde mezi stranami o obchodní jednání (viz Dr. Fajnor-Záturecký, Nástin súkromého práva platného na Slovensku a Podkarpatské Rusi str. 247 a násl.). Správně odvolací soud dovodil ze zjištěných skutečností, že jen z částky 150.000 Kč byly písemně ujednány 7% úroky, pokud však jde o částku 250.000 Kč, že byly sice tytéž úroky 7% také smluveny, avšak jen ústně, nikoli písemně, a proto že žalobkyně má z této částky pouze nárok na zákonný úrok 5%ní. Na úsudku odvolacího soudu nemohou nic změnití vývody

dovolatelčiny, které nejsou způsobilé vyvrátiti správné důvody napadeného rozsudku, poněvadž při právním posouzení nutno vycházeti ze zjištění rozsudkových. Zásady § 914 obč. zák., která platí též na Slovensku, tu nelze použiti, pokud vyšší úrok nebyl písemně smluven.

Bezpodstatnou jest výtku, že odvolací soud se nezabýval nařízením uherského ministerstva čís. 4420 z roku 1918, na které žalovaní se odvolávali v odvolání. Nařízení toto, zrušené zákonem ze dne 20. března 1928, čís. 58 sb. z. a n., týkalo se předpisů omezujících volné nakládání nemovitostmi v Podkarpatské Rusi, ustanovovalo sice, že pro právní úkon, kterým se zcizuje nemovitost, je nutná písemná forma a totéž že platí i o předběžných ujednáních předcházejících uzavření smlouvy, avšak neustanovuje, že je neplatná ústní úmluva o zúrokování tržové ceny, která dle písemné smlouvy jest splatná v určitý čas a že podle této úmluvy nelze požadovati zákonný úrok podle platných právních předpisů (viz shora uvedenou knihu Dr. Fajnor-Zátarecký). Žalobkyně má proto právní nárok na úroky z nezaplacené kupní ceny tak, jak byly jí odvolacím soudem správně přiznány.

Čís. 13973.

Příslušela-li žalobci pohledávka v době podání žaloby, nezměnilo se pro rozsudek nic na jeho aktivním oprávnění ke sporu tím, že pohledávku za sporu (zpět) postoupil.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1934, Rv II 76/33.)

Žalobce domáhal se na žalované zaplacení peněžité pohledávky jako postupník stavitele S-a. Žalovaná namítla mimo jiné nedostatek žalobcova oprávnění k žalobě, ježto postoupil za sporu zažalovanou pohledávku zpět staviteli S-ovi. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby a uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Pokud se týče námítky nedostatku aktivní legitimace ke sporu na straně žalobcově, má soud za zjištěno, že stavitel S. byl dlužen žalobci za práce tesařské a postoupil mu na úhradu svého dluhu zažalovaný nedoplatek, ale když za sporu přišel žalobce do vyrovnání a pak do konkursu a stavitel S. mezi tím zaplatil svůj dluh žalobci jinak, proplacením směnek velkoobchodu dřevem firmě K-ově, které dlužil žalobce za stavební materiál, žalobce zase postoupil mu zažalovanou postoupenou pohledávku zpět. Nepodařil se tudíž žalované straně důkaz, že šlo o postup nebo zpětný postup na oko. Ostatně žalované jako postoupenému dlužníku nepřisluší právo starati se o právní důvod postupu a není žalující postupník ani povinen podávati postoupenému dlužníku vysvětlení v tom směru (§§ 1392, 1394 obč. zák.). Podle § 234 c. ř. s. nemá zcizení předmětu sporu po zahájení sporu na rozepří vlivu, a proto nelze ve sporu bráti zřetel na to, že žalobce postoupil za sporu zažalovanou pohledávku zase zpět postupiteli, staviteli S-ovi, po doručení žaloby straně žalované (§ 232 c. ř. s.). Bude tedy rozsudek zníti na žalujícího po-